

2017

EDUCATION

(Major)

Paper : 5.1

Full Marks : 60

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

Answer either in English or in Assamese

1. Answer/Fill in the blanks : 1×7=7

উত্তৰ দিয়া/খালী ঠাই পূৰণ কৰা :

(a) Who was the advocator of physical naturalism?

ভৌতিক প্ৰকৃতিবাদৰ পৃষ্ঠপোষক কোন আছিল ?

(b) Metaphysics is the science of _____.

অধিবিদ্যা হৈছে _____ বিজ্ঞান।

(c) Who was the father of Pragmatism?

প্রয়োগবাদৰ পিতৃস্বৰূপ কোন আছিল ?

(d) "Naturalism separates nature from God." Who said this?

"প্রকৃতিক ভগবানৰ পৰা প্রকৃতিবাদে পৃথক কৰিছে।"
উক্ত বাক্যশাৰী কোনে কৈছিল ?

(e) Ahimsa (non-violence) and liberation from ignorance were the basic principles of _____ Philosophy.

অহিংসা আৰু অজ্ঞানতাৰ পৰা মুক্তি _____ দৰ্শনৰ মূল নীতি আছিল।

(f) The name of Patanjali is associated with _____.

_____ ব লগত পটঞ্জলি নামটো জৰিত হৈ আছে।

(g) "Everything is in the hands of God but everything is in the hands of man." What is the statement?

"প্রকৃতি-সৃষ্ট সকলো হাতলৈ অহাৰ পিছত এই উক্তিটো কাৰ ?

2. Answer briefly the following questions.

তলত দিয়া প্রশ্নসমূহৰ চমু উত্তৰ

(a) Mention two basic principles of Pragmatism.

শিক্ষাত দৰ্শনৰ দুটা প্ৰ

(b) What is the basic principle of Democracy?

গণতন্ত্রৰ আধুনিক ধাৰ

Or / অথবা

“Pragmatism has brought a revolutionary change in the field of education.” Explain the statement. 10

“আধুনিক শিক্ষাত প্রয়োগবাদে এক বৈপ্লবিক পৰিৱৰ্তনৰ সূচনা কৰিছে।” উক্তিটো ব্যাখ্যা কৰা।

5. “Idealism has more to contribute to the aims and objectives of education than to its method.” Explain the statement and state the aims of education in idealistic philosophy. 5+5=10

“শিক্ষাৰ পদ্ধতিতকৈ শিক্ষাৰ লক্ষ্য আৰু উদ্দেশ্যত আদৰ্শবাদ দৰ্শনৰ অৱদান বেছি।” কথাষাৰ ব্যাখ্যা কৰা আৰু আদৰ্শবাদ দৰ্শনৰ মতে শিক্ষাৰ লক্ষ্য উল্লেখ কৰা।

Or / অথবা

According to Buddhist philosophy, what should be the aims of education? Discuss the curriculum and method of teaching in Buddhist system of education. 4+(3+3)=10

বৌদ্ধ দৰ্শনৰ মতে শিক্ষাৰ লক্ষ্য কেনে হোৱা উচিত? বৌদ্ধ দৰ্শনৰ পাঠ্যক্ৰম আৰু শিক্ষাৰ পদ্ধতি সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা।

6. Explain the concept and value according to Islamic thoughts. How Islamic thoughts system of education?

ইছলামীয় দৰ্শনৰ মতে সত্য, ব্যাখ্যা কৰা। শিক্ষা ব্যৱহাৰত প্ৰতিফলিত হৈছিল?

Or /

Explain how democracy in education. What should be the role of a teacher in a democratic country?

শিক্ষাৰ সৈতে গণতন্ত্ৰৰ সম্পৰ্ক মতে গণতান্ত্ৰিক দেশত শিক্ষকৰ

2017

EDUCATION

(Major)

Paper : 5.2

Full Marks : 60

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

Answer either in English or in Assamese

1. Answer the following as directed : 1×7=7

তলত দিয়াসমূহ নিৰ্দেশ অনুসাবে উত্তৰ দিয়া :

- (a) Who wrote the book, *Discourse on the Arts and Sciences*?

Discourse on the Arts and Sciences

গ্ৰন্থখন কোনে ৰচনা কৰিছিল ?

- (b) What is the name of Dewey's model school established in Chicago?

চিকাগোত প্রতিষ্ঠা কৰা ডিউইব আদৰ্শ বিদ্যালয়খনৰ নাম কি ?

- (c) In which year Rabindranath Tagore's Shantiniketan was established?

কোন চনত ৰবীন্দ্ৰনাথ ঠাকুৰৰ শান্তিনিকেতন প্রতিষ্ঠা হৈছিল ?

- (d) Pestalozzi was very much influenced by Rousseau's naturalistic philosophy. (Write True or False)

পেষ্টালজী বহু পৰিমাণে ৰুছোৰ প্ৰকৃতিবাদী দৰ্শনৰ দ্বাৰা প্ৰভাৱিত হৈছিল। (সত্য নে অসত্য লিখা)

- (e) What was the real name of Swami Vivekananda?

স্বামী বিবেকানন্দৰ প্ৰকৃত নাম কি আছিল ?

- (f) What was the name of the Farm established in South Africa?

দক্ষিণ আফ্ৰিকাত গান্ধীয়ে স্থাপন কৰা ফাৰ্মৰ নাম কি আছিল ?

- (g) By whom was the book 'Mahatma' written?

কোনো গান্ধীজীক 'মহাত্মা' বুলি কোৱাৰ লেখকৰ নাম কি আছিল ?

2. Answer the following questions in short :

তলত দিয়া প্ৰশ্নসমূহৰ চমু উত্তৰ দিয়া।

- (a) Name the two main branches of education classification.

গান্ধীজীয়ে শ্ৰেণীবিভাগ কৰা শিক্ষাৰ দুটা মুখ্য শাখাৰ নাম উল্লেখ কৰা।

- (b) Name any two methods of learning mentioned by Rousseau.

ৰুছোৱে উল্লেখ কৰা দুটা শেখাৰ পদ্ধতিৰ নাম উল্লেখ কৰা।

- (c) Mention any two principles of Tagore's method of teaching.

ববীন্দ্রনাথ ঠাকুৰৰ শিক্ষাদান পদ্ধতিৰ যি কোনো দুটা নীতি উল্লেখ কৰা।

- (d) Mention any two stages of children's life as divided by Dewey.

ডৱিয়ে শ্ৰেণীবিভাগ কৰা শিশুৰ জীৱনকালৰ যি কোনো দুটা স্তৰ উল্লেখ কৰা।

3. Answer any three from the following questions :

5×3=15

তলত দিয়া প্ৰশ্নসমূহৰ যি কোনো তিনিটাৰ উত্তৰ দিয়া :

- (a) Write a note on Dewey's concept of school.

ডিউইৰ বিদ্যালয়ৰ ধাৰণা সন্দৰ্ভত এটি টোকা লিখা।

- (b) Explain five important characteristics of Pestalozzi's educational philosophy.

পেষ্টালজীৰ শিক্ষা দৰ্শনৰ পাঁচটা গুৰুত্বপূৰ্ণ বৈশিষ্ট্য ব্যাখ্যা কৰা।

- (c) Write a note on the theory of discipline and its consequence.

ৰুছোৰ স্বাভাৱিক পৰিষ্কাৰ তত্ত্বটিৰ ওপৰত এটি টোকা লিখা।

- (d) Explain five aims of education suggested by Swami Vivekananda.

স্বামী বিবেকানন্দই উল্লেখ কৰা পাঁচটা শিক্ষাৰ লক্ষ্য ব্যাখ্যা কৰা।

- (e) Write a note on Rousseau's concept of life as an ideal.

আদৰ্শবাদী হিচাপে ৰুছোৰ জীৱনৰ আদৰ্শ টোকা লিখা।

4. Discuss about the influence of Rousseau on the modern education.

আধুনিক শিক্ষাক্ষেত্ৰত ৰুছোৰ প্ৰভাৱ কৰা।

Or / অথবা

Explain Dewey's viewpoint on discipline and the role of teacher. 5+5=10

অনুশাসন আৰু শিক্ষকৰ ভূমিকা সন্দৰ্ভত ডিউইৰ দৃষ্টিভঙ্গী ব্যাখ্যা কৰা।

5. Why is Pestalozzi called the father of psychological movement? Discuss about Pestalozzi's view on the aims of education. 2+8=10

পেষ্টালজীক কিয় মনোবৈজ্ঞানিক আন্দোলনৰ পিতৃ আখ্যা দিয়া হয়? শিক্ষাৰ লক্ষ্য সন্দৰ্ভত পেষ্টালজীৰ দৃষ্টিভঙ্গী আলোচনা কৰা।

Or / অথবা

Discuss about the role of the teacher and discipline in Gandhiji's basic education. 5+5=10

গান্ধীজীৰ বুনীয়াদী শিক্ষাত শিক্ষকৰ ভূমিকা আৰু অনুশাসন সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা।

6. Write an essay on the contribution of Swami Vivekananda to modern education. 10

আধুনিক শিক্ষাত স্বামী বিবেকানন্দৰ অৱদানৰ সম্পৰ্কে এখন বচনা লিখা।

Or / অথবা

Discuss about Tagore's curriculum and the aim of education.

পাঠ্যক্রম আৰু শিক্ষাৰ লক্ষ্য সন্দৰ্ভত তগোৰৰ মতামত ব্যাখ্যা কৰা।

★★★

2017

EDUCATION

(Major)

Paper : 5.3

(Teacher Education)

Full Marks : 60

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

Answer either in English or in Assamese

1. Answer the following : $1 \times 7 = 7$

তলত দিয়াসমূহৰ উত্তৰ দিয়া :

(a) "A teacher can never really teach,
unless he is still learning himself."
Who said this?

"A teacher can never really teach,
unless he is still learning
himself." কোনে কৈছিল ?

(b) When was NCERT established?

NCERT কেতিয়া স্থাপিত হৈছিল ?

(c) Write the full form of CIET.

CIET ৰ সম্পূৰ্ণ ৰূপটো লিখা।

(d) "The destiny of India is now being shaped in her classrooms." Which Commission said this?

"The destiny of India is now being shaped in her classrooms." কোনখন আয়োগে কৈছিল ?

(e) Which agency published the code of professional ethics for school teachers in 2010?

কোন সংস্থাৱে ২০১০ চনত বিদ্যালয়ৰ শিক্ষকসকলৰ বাবে বৃত্তিগত আচৰণবিধি প্ৰস্তুত কৰিছিল ?

(f) Write the full form of SSST.

SSST ৰ সম্পূৰ্ণ ৰূপটো লিখা।

(g) Write True or False.

Teacher education and training have no effect on them.

সঁচা নে মিছা লিখা :

শিক্ষক শিক্ষা আৰু শিক্ষণ প্ৰশিক্ষণৰ কোনো প্ৰভাৱ নাই।

2. Answer the following questions.

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ চমু উত্তৰ দিয়।

(a) Write the meaning of DIET in education.

শিক্ষক শিক্ষাৰ অৰ্থ লিখ।

(b) Write any two functions of DIET.

DIET ৰ যি কোনো দুটা কাম কৰিব পাৰিব।

(c) What is the role of DIET in teacher education?

দক্ষতাভিত্তিক শিক্ষক শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত DIET ৰ ভূমিকা কি?

(d) Mention any two needs of in-service teacher training.

চাকৰিকালীন শিক্ষক প্ৰশিক্ষণৰ যি কোনো দুটা প্ৰয়োজনীয়তা উল্লেখ কৰা।

3. Answer any *three* from the following questions : $5 \times 3 = 15$

নিম্নলিখিত প্ৰশ্নসমূহৰ যি কোনো তিনিটাৰ উত্তৰ লিখা :

(a) Write about the needs of pre-service teacher training.

প্ৰাক্-চাকৰিকালীন শিক্ষক প্ৰশিক্ষণৰ প্ৰয়োজনীয়তাৰ বিষয়ে লিখা।

(b) Write a note on the role of NCTE in the field of teacher education.

শিক্ষক শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত NCTE ৰ ভূমিকাৰ ওপৰত এটি টোকা লিখা।

(c) Discuss the role of teacher in curriculum transaction.

পাঠ্যক্ৰমৰ বিনিময়ৰ ক্ষেত্ৰত শিক্ষকৰ ভূমিকা আলোচনা কৰা।

(d) Explain the assurance in teacher education.

শিক্ষক শিক্ষাৰ গুণমানৰ প্ৰশংসা কৰা।

(e) Write any five functions of Regional Colleges of Education (RIE) in your state.

Regional Colleges of Education (RIE) ৰ যি কোনো পাঁচটা

Answer the following questions in short.

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ দিয়া :

4. Write the scope and objectives of teacher education.

শিক্ষক শিক্ষাৰ পৰিসৰ আৰু উদ্দেশ্য

Or /

Discuss the role of teacher in curriculum transaction in India.

ভাৰতত শিক্ষক শিক্ষাৰ সমস্যা

5. Discuss the role of a teacher as (a) a facilitator of learning and (b) a link between school and society. 5+5=10

এগৰাকী শিক্ষকৰ (ক) শিকনৰ সহায়কাৰী হিচাপে আৰু (খ) বিদ্যালয় আৰু সমাজৰ মাজত সংযোজক হিচাপে ভূমিকা আলোচনা কৰা।

Or / অথবা

- What is interaction analysis? Explain the steps of Flander's interaction analysis. 4+6=10

পাৰস্পৰিক ক্ৰিয়া বিশ্লেষণ কি? Flander-ৰ পাৰস্পৰিক ক্ৰিয়া বিশ্লেষণৰ স্তৰসমূহ ব্যাখ্যা কৰা।

6. What do you mean by professional ethics of teachers? Discuss the changing role of a teacher in the present-day context. 5+5=10

শিক্ষকসকলৰ বৃত্তিগত আচৰণবিধি বুলিলে কি বুজা? বৰ্তমান সময়ৰ পৰিপ্ৰেক্ষিতত শিক্ষকৰ পৰিৱৰ্তনশীল ভূমিকা আলোচনা কৰা।

Or /

Give an account of the India during the period.

প্ৰাক্-স্বাধীনতাৰ কালছোৱাত এটি আভাস দাঙি ধৰা।

★★

2017

EDUCATION

(Major)

Paper : 5.4

Full Marks : 60

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

Answer either in English or in Assamese

1. Answer the following as directed : 1×7=7

তলত দিয়াসমূহৰ নিৰ্দেশ অনুযায়ী উত্তৰ দিয়া :

(a) Teaching is causing to learn.

(Write True or False)

শিক্ষণেই হ'ল শিকনৰ উপায়।

(শুদ্ধ নে অশুদ্ধ লিখা)

(b) Problem-solving method develops self-dependence among students.

(Write True or False)

সমস্যা সমাধান পদ্ধতিয়ে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ মনত
আত্মনিৰ্ভৰশীলতা বিকাশ কৰে।

(শুদ্ধ নে অশুদ্ধ লিখা)

(c) The teacher who never questions never

_____ (Fill in the blank)

যি শিক্ষকে কেতিয়াও প্ৰশ্ন নোসোধে, তেওঁ কেতিয়াও
_____।

(খালী ঠাই পূৰণ কৰা)

(d) Who developed the concept of micro-teaching?

অনুশিক্ষণৰ ধাৰণাটোৰ কোনে বিকাশ কৰিছিল ?

(e) Teaching strategies are mainly autocratic and _____.

(Fill in the blank)

শিক্ষণ কৌশলসমূহ মূলত স্বৈচ্ছাচাৰী আৰু _____।

(খালী ঠাই পূৰণ কৰা)

(f) 'Concept attainment' model was developed by Bruner.

(Write True or False)

'ধাৰণা লাভ' মডেলটোৰ ব্ৰুনাৰে বিকাশ কৰিছিল।

(শুদ্ধ নে অশুদ্ধ লিখা)

(g) Teaching is a skilled job.

(Write True or False)

শিক্ষণ হৈছে এক কৌশলযুক্ত কাৰ্য।

(শুদ্ধ নে অশুদ্ধ লিখা)

2. Write short answers :

2×4=8

চমু উত্তৰ লিখা :

(a) Write two demerits of programme instruction.

প্ৰ'গ্ৰাম পদ্ধতিৰ দুটা অসুবিধা লিখা।

(b) What are the devices of teaching?

শিক্ষণ-সহায়ক ব্যৱহাসমূহ কি কি ?

(c) Write two character model.

শিক্ষণ আৰ্হিৰ দুটা বৈশিষ্ট্য লিখা।

(d) What do you mean by effectiveness?

শিক্ষণৰ ফলপ্ৰসূতা বুজিলে কি বুজায় ?

3. Write short notes on following :

তলত দিয়া যি কোনো তিনিটাৰ চমু নোট লিখা :

(a) Teaching as art and science

কলা আৰু বিজ্ঞান স্বৰূপে শিক্ষণ

(b) Autocratic strategies

স্বৈৰতান্ত্ৰিক শিক্ষণ কৌশলসমূহ

(c) Fundamental elements of teaching

শিক্ষণ মডেলৰ মৌলিক উপাদান

(d) Drill as a new concept

নতুন ধাৰণা মতে পুনৰ্হাৰণ

(e) Inquiry Training Model

ইংকুৱেৰী ট্ৰেইনিং মডেল

4. What do you mean by educational objective?

শিক্ষণৰ উদ্দেশ্য বৰ্ণীকৰণ বুজিলে কি বুজায় ?

শিক্ষণৰ উদ্দেশ্য বৰ্ণীকৰণ বুজিলে কি বুজায় ?

ইয়াৰ গুৰুত্ব ব্যাখ্যা কৰা।

Or / অথবা

What is the relation between teaching and learning? Discuss about the factors affecting teaching. 10

শিক্ষণ আৰু শিকনৰ মাজত সম্পৰ্ক কি? শিক্ষণ-শিকন প্ৰক্ৰিয়াত প্ৰভাৱ পেলোৱা উপাদানসমূহ আলোচনা কৰা।

5. What is teaching method? Explain the lecture and demonstration methods of teaching. 2+(4+4)=10

শিক্ষণ পদ্ধতি কি? শিক্ষণৰ বক্তৃতা আৰু প্ৰদৰ্শন পদ্ধতি দুটা ব্যাখ্যা কৰা।

Or / অথবা

Discuss about the various phases of developing programme instruction material. 10
প্ৰ'গ্ৰেম শিক্ষণৰ বিষয়বস্তু প্ৰস্তুতকৰণৰ বিভিন্ন পৰ্যায়সমূহৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

6. What is fixing devices of teaching? Differentiate between drill and review as fixing devices of teaching. 2+8=10

শিক্ষণৰ স্থায়ীকৰণ-সহায়ক ব্যৱস্থা কি? শিক্ষণৰ স্থায়ীকৰণ-সহায়ক ব্যৱস্থা হিচাপে পুনঃঅনুশীলন আৰু পৰ্যালোচনাৰ পাৰ্থক্য দেখুওৱা।

Or / অথবা

Define classroom management. Explain the principles of classroom management. 2+8=10
শ্ৰেণীকক্ষৰ পৰিচালনাৰ সংজ্ঞা দিয়া। শ্ৰেণীকক্ষ পৰিচালনাৰ নীতিসমূহ ব্যাখ্যা কৰা।

2017

EDUCATION

(Major)

Paper : 5.5

(Statistics in Education)

Full Marks : 60

Time : 3 hours

The figures in the margin indicate full marks
for the questions

Answer either in English or in Assamese

1. Fill in the blanks / Answer the following :

1×7=7

তলত দিয়াসমূহৰ খালী ঠাই পূৰ কৰা / উত্তৰ দিয়া :

(a) The measure of variability independent
of frequencies of the given distribution
is _____.

প্রদত্ত বিতৰণৰ বাবে বাৰংবাৰতাৰ প্ৰভাৱমুক্ত বিচ্যুতিৰ জোখ
হৈছে _____।

(b) The value of coefficient of correlation of
two variables varies between _____ and
_____.

দুটা চলবাৰ্শিব মাজৰ সহসংহত গুণাংকৰ মান _____
আৰু _____ মাজত আবতম্য হয়।

(c) In normal distribution, mean and $\pm 1\sigma$ includes _____% of total scores.

স্বাভাবিক বিতৰণৰ গড় আৰু $\pm 1\sigma$ -এ মুঠ বাৰ্শিৰ _____% অন্তৰ্ভুক্ত কৰে।

(d) If mean is less than median, the distribution is _____ skewed.

মধ্যমাতকৈ গড় কম হ'লে বিতৰণৰ বিষমতা _____ হ'ব।

(e) A student ranks 6th in a class of 40 students. Find out the PR of the student in the class.

এটা 40 জন ছাত্ৰযুক্ত শ্ৰেণীত এজন ছাত্ৰই ষষ্ঠ স্থান লাভ কৰিছে। শ্ৰেণীত ছাত্ৰজনৰ PR নিৰ্ণয় কৰা।

(f) In a class of 19 students, 8 students has failed in an examination. The marks of the successful students are 41, 57, 61, 48, 56, 62, 75, 82, 72, 68 and 64. Find out median mark of the class.

19 জন ছাত্ৰযুক্ত এটা শ্ৰেণীত এটা পৰীক্ষাত 8 জন ছাত্ৰ অকৃতকাৰ্য হ'ল। কৃতকাৰ্য হোৱা ছাত্ৰসকলৰ নম্বৰসমূহ হৈছে 41, 57, 61, 48, 56, 62, 75, 82, 72, 68 আৰু 64. শ্ৰেণীটোৰ নম্বৰৰ মধ্যমা নিৰ্ণয় কৰা।

(g) Why is histogram called continuous bar graph?

আয়তক্ষেত্ৰক কিয় অবিচ্ছিন্ন দণ্ডচিত্ৰ বুলি কোৱা হয় ?

2. Answer the following

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ লিখা :

(a) Mention two advantages of normal distribution table.

বাৰংবাৰতা বিভাজন তালিকাৰ দুটা সুবিধা উল্লেখ কৰা।

(b) Distinguish between correlation and regression.

প্ৰ'ডাক্ট-মোমেণ্ট সহসংযোগতা আৰু প্ৰত্যাহ্বানৰ পাৰ্থক্য দেখুওৱা।

(c) In Group (A), $SD = 10$ and $M = 10$ and SD of Group (B) is 12 .

(A) দলৰ $N = 40$,

(B) দলৰ $N = 60$, আৰু (B)ৰ সংযুক্ত মান 12 ।

(d) Write two important properties of normal probability distribution.

স্বাভাবিক বিতৰণ বৰ্তনৰ দুটা গুৰুত্বপূৰ্ণ বৈশিষ্ট্য লিখা।

3. Answer any *three* of the following questions :

$$5 \times 3 = 15$$

তলত দিয়া প্রশ্নবোৰৰ যি কোনো তিনিটাৰ উত্তৰ লিখা :

(a) What is meant by statistics? What are the limitations of statistical measurement?

$$2 + 3 = 5$$

পৰিসংখ্যা বিজ্ঞান বুলিলে কি বুজা? পৰিসাংখ্যিক পৰিমাপৰ সীমাবদ্ধতাসমূহ কি কি?

(b) What is standard deviation? Why is standard deviation regarded superior to other measures of variability? Explain.

$$2 + 3 = 5$$

মানক বিচ্যুতি কি? বিচ্যুতিৰ অন্যান্য জোখসমূহতকৈ মানক বিচ্যুতিক কিয় উৎকৃষ্ট বুলি বিবেচনা কৰা হয়? ব্যাখ্যা কৰা।

(c) What is meant by percentile point and percentile rank? Illustrate their difference with examples.

$$2 + 3 = 5$$

শতাংশ বিন্দু আৰু শতাংশ স্থান বুলিলে কি বুজায়? উদাহৰণসহ ইহঁতৰ মাজৰ পাৰ্থক্য ব্যাখ্যা কৰা।

(d) What is correlation coefficient? Explain its interpretation. Illustrate its use with an example. 10 students in two groups are given a test. The marks obtained by them are as follows :

সহসম্বন্ধ কি? 10 জন ছাত্ৰক দুটা গোটত ভাগ কৰি পৰীক্ষা দিয়া হয়।

A	:	3	5	8	4
B	:	6	4	9	5

Find out coefficient of correlation between the marks of A and B by rank-correlation method. Explain the method. Illustrate its use with an example.

স্থান-পাৰ্থক্য পদ্ধতিৰে A আৰু Bৰ মাজত স্থান-পাৰ্থক্য পদ্ধতিৰে গুণাংক নিৰ্ণয় কৰা।

(e) Mention two advantages of histogram. Explain the difference between histogram and bar chart.

লেখচিত্ৰৰ মাধ্যমেৰে দুটা প্ৰকাৰৰ লেখচিত্ৰৰ পাৰ্থক্য ব্যাখ্যা কৰা। এটা বহুভুজৰ পৃথক? ব্যাখ্যা কৰা।

(f) Explain the difference between correlation and regression. Explain the nature of correlation coefficient. Illustrate its use with an example. $Ku = 0.563$.

বিভিন্ন প্ৰকাৰৰ কুৰুদৰ সহসম্বন্ধৰ পাৰ্থক্য ব্যাখ্যা কৰা। প্ৰকৃতি ব্যাখ্যা কৰা।

4. What is mean? Find out mean of the following distribution by 'assumed mean method' : $2+8=10$
 গড় কি? 'অনুমিত গড় পদ্ধতি'বে তলব তালিকাৰ পৰা গড় নিৰ্ণয় কৰা :

Class Interval শ্ৰেণী অন্তৰাল	Frequency বাৰংবাৰতা
55-59	4
50-54	8
45-49	10
40-44	12
35-39	7
30-34	8
25-29	6
20-24	3
15-19	2
	$N = 60$

Or / অথবা

- What is quartile deviation? Find out quartile deviation from the following table : $2+8=10$
 চতুৰ্থক বিচ্যুতি কি? তলব তালিকাৰ পৰা চতুৰ্থক বিচ্যুতি নিৰ্ণয় কৰা :

Class Interval শ্ৰেণী অন্তৰাল	Frequency বাৰংবাৰতা
90-99	4
80-89	7
70-79	9
60-69	12
50-59	4
40-49	10
30-39	9
20-29	5
	$N = 60$

5. What is product-moment coefficient of correlation? Calculate coefficient of correlation from the following data by this method :

প্ৰ'ডাক্ট-মোমেন্ট সহসংহতাৰ গুণাংক নিৰ্ণয় কৰা। তলৰ পৰা গুণাংক নিৰ্ণয় কৰা।

X :	6	8	12	15
Y :	10	12	15	11

Or /

In an examination, marks of 400 students is 45 with a standard deviation of 15. Assuming the distribution to be normal, find out the

- (a) The number of students between 30 and 60
 (b) The limits of the marks of the student

এটা পৰীক্ষাত 400 ছাত্ৰইৰ লক্ষ্যমান 45 আৰু মানক বিচ্যুতি হৈছে 15। স্বাভাৱিক বিতৰন ধৰি লৈ নিৰ্ণয় কৰা :

- (a) 30 আৰু 60 ব মাজত
 (b) সোঁমাজৰ 50% ছাত্ৰৰ

6. Draw an ogive from the following distribution table and find out median from it : $8+2=10$

তলৰ বিতৰণ তালিকাৰ পৰা এটা অজাইড অংকন কৰা আৰু ইয়াৰ পৰা মধ্যমা নিৰ্ণয় কৰা :

Class Interval শ্ৰেণী অন্তৰাল	Frequency বাৰংবাৰতা
60-64	3
55-59	5
50-54	4
45-49	6
40-44	8
35-39	10
30-34	6
25-29	7
20-24	1
	$N = 50$

Or / অথবা

What is skewness? Test the skewness of the above distribution. $2+8=10$

বিষমতা কি ? ওপৰৰ তালিকাৰ বিষমতা পৰীক্ষা কৰা ।
